

РЕШЕНИЕ

№ 30574

гр. София, 31.07.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 81 състав, в
публично заседание на 02.07.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Стоян Тонев

при участието на секретаря Лилия Благоева, като разглежда дело номер **5654** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.118 от Кодекса за социално осигуряване /КСО/, във връзка с вр. чл.145 - чл.178 АПК.

Образувано е по жалба на В. Х. И., ЕГН [ЕГН] от [населено място],[жк][жилищен адрес]0, срещу Решение 2153 - 21 - 117/02.04. 2026г. на Директора на ТП на НОИ- С. град, с което е отхвърлена жалбата на В. Х. И. срещу Разпореждане № [ЕГН]/ 07. 10.2025г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване като неоснователно.

С жалбата се иска отмяна на оспорения акт. Твърди, че незаконосъобразно стажът за периода от 01. 01. 2024г.е зачетен като 4 години, вместо на 8 години и излага аргументи като цитира разпоредби на КТ. Като следващ спорен период определя времето от 01. 01.2005г. до 23.07.2008г./ датата на инвалидизирането/. Във връзка с втория период посочва, че са налице доказателства за подадени данни до СУСО /Столично управление „Социално осигуряване“/за периода 01. 01.2005 г. - 31.03.2005 г. и представя придружително писмо с поставен печат / и входящ номер/ на СУСО.

В съдебно заседание, жалбоподателят В. И., редовно и своевременно призован, не се явява. Същият се представлява от адв. М. В.-САК, редовно упълномощена, която поддържа жалбата по изложените в нея съображения. Акцентира върху доклада на главен инспектор по осигуряването /Св.М./, в който било записано, че за периода от м.01.2005г. до м. 03.2005г. са внесени осигурителни вноски във връзка с трудовото правоотношение на жалбоподателя с „ВМТ-консулт“ ЕООД. Иска отмяна на оспореното решение.Заявява претенция за присъждане на разписките.

Ответникът - Директора на ТП на НОИ- С. град, редовно и своевременно призован, се представлява от юрк.О., редовно упълномощена, която оспорва жалбата. Претендира

юрисконсултско възнаграждение.Представя писмени бележки.Преповтаря доводите по оспореното решение. Твърди, че в РОЛ липсват данни за процесния период, а представените доказателства не установяват полагане на труд като юрисконсулт. Посочва, че административният съд не е компетентен да се произнася и да признава трудов и/или осигурителен стаж, непризнат от пенсионния орган, който е компетентен да извърши тази преценка. Стаж, за който лисват данни, за които не са установени налични доказателства за полагането му и не е признат от пенсионния орган, може да се установява само по Закона за установяване на трудов и осигурителен стаж/ЗУТОССР/, за което заинтересованото лице следва да подаде до компетентния районен съд по постоянния си адрес, посочва процесуалния си представител на ответника.

СГП, редовно уведомена, не изпраща представител.

АССГ в настоящия състав след като обсъди доводите на страните и прецени представените по делото доказателства, приема за установено следното:

На 16.05.2024 г. жалбоподателят В. Х. И. е подал заявление с вх. №2112-2121-2772/ 16.05.2024 г. за отпускане на лична пенсия за инвалидност, поради общо заболяване.

Към заявлението и в хода на административното производство са представени документи:образци УП-2 и УП-3, издадени от „Витрейд“ ООД, [населено място];трудова книжка, издадена от ДФ „В.“, [населено място];заверена осигурителна книжка;трудова книжка, издадена от „ВМТ-Консулт“ ЕООД; ЕР на ТЕЛК № г.

С Експертното решение /ЕР/ № г. на ТЕЛК, органите на медицинската експертиза са определили та жалбоподателя И. 50 % трайно намалена работоспособност /ТНР/ с дата на инвалидизиране 23.07.2008 г. и срок на определения процент ТНР – пожизнен.

Към датата на инвалидизиране /23.07.2008 г./ жалбоподателят е с навършена възраст 36 години / и 17 дни/.

След извършена проверка в Регистъра на трудовите договори /РТД/ било установено, че имало подадени данни за Трудов договор на И. с „ВМТ-консулт“ ЕООД в регистъра на трудовите договори, но в регистъра на осигурените лица /РОЛ/ са били подадени данни по чл. 5, ал.4 от КСО само за периодите от 01.05.2004г. до 31.12.2004г. с вид осигурен- работник/ служител при непълно работно време от 4 часа и за периода от 01.02.2011г. до 28.02.2011г. - при пълно работно време.

При извършената справка в Търговския регистър е било установено, че работодателят/ осигурителят „ВМТ-консулт“ ЕООД е регистриран с Решение № 1 от 23.06.2003г. по ф.д. № 6353/2003г. и е с вписан управител и едноличен собственик на капитала /ЕСК/ - жалбоподателя. От 15.03.2011г. управител и ЕСК е Г. Д. И..

С оглед установяване на осигурителния стаж на жалбоподателя е било изпратено искане да адреса на управление на „ВМТ-консулт“ ЕООД, както и до адреса на актуалния управител на дружеството- лицето Г. Д. И. за явяване в ТП на НОИ С. град.Не е бил осъществен контакт с представител на ВМТ-консулт“ ЕООД.

Проверката била извършена по представени от жалбоподателя документи : образец УП-2 и УП-3, издадени от „Витрейд“ ООД, [населено място], трудова книжка, издадена от ДФ „В.“, [населено място], трудова книжка, издадена от „ВМТ-консулт“ ЕООД, заверена осигурителна книжка, както и по данни от регистрите на НОИ, при което било констатирано, че общата продължителност на осигурителния стаж на И. до датата на инвалидизиране 23.07.2008 г., възлиза на 4 години, 8 месеца и 27 дни, като зачетеният осигурителен стаж след датата на инвалидизиране е в размер на 13 години, 9 месеца и 10 дни.

С Решение № 2153-21-315 от 17.12.2024 г. на директора на Териториално поделение на Националния осигурителен институт С.-град е потвърденото Разпореждане № [ЕГН]/62 от

13.08.2024 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване при Териториално поделение на Националния осигурителен институт С.-град.

С Решение № 12656/10.04.2025 г. по адм. дело № 839/2025 г. на АССГ е отменено Решение № 2153-21-315 от 17.12.2024 г. на директора на ТП на НОИ С. град и потвърденото с него разпореждане.

След влизане в сила на съдебното решение, пенсионният орган се произнесъл с Разпореждане № [ЕГН]/80/07.10.2025 г., с което на основание чл. 74, ал. 1. т. 4 от КСО на В. Х. И. отново е отказано отпускането на исканата пенсия за инвалидност поради общо заболяване, с аргумент, че лицето няма изискуемите 5 години осигурителен стаж до датата на инвалидизиране.

Срещу Разпореждане № [ЕГН]/80/07.10.2025 г. И. е подал жалба вх. № 1012-21-1221/22.10.2025 г. до директора на Директора на ТП на НОИ- С. град.

Инициирана е била допълнителна проверка по чл. 108, ал. 2 от КСО, като от „ВМТ-Консулт“ ЕООД са изискани следните документи: заповед за назначаване, трудов договор, заповеди за платен и неплатен отпуск, заповед за прекратяване на трудов договор, разплащателна ведомост, присъствена форма и дневник на представените болнични листове за периода от месец май 2004 г. до месец февруари 2011 г. включително. Изискано е било съдействие от СДВР за установяване на контакт с управителя на „ВМТ-Консулт“ ЕООД. Въпреки това контакт с управителя Г. И. или представител на „ВМТ-КОНСУЛТ“ ЕООД не е бил установен.

По преписката е бил изготвен Доклад от 28.01.2026г., приложен на л.122- 124 от делото, на главен инспектор по осигуряването /Св.М./. В доклада е било посочено, че при извършената проверка в Регистъра на осигурените лица се установило относно „ВМТ-Консулт“ ЕООД, че за В. Х. И. са подадени данни с код за осигурен “01“ Работници и служители 3- та категория, за периода м. 05.2004г. до м. 12. 2004г. вкл. с пълни отработени месеци, при 4 часов отработен ден, и за м. 02.2011г. с пълен отработен месец при 8- часов работен ден. Осигурителни вноски са внесени за периода от м. 05.2004г. до м. 12.2024г. вкл. в декларираните размери, а „за периода от м. 01.2005г. до м. 03. 2005г. са внесени осигурителни вноски, без подадени данни“.

С оспореното Решение 2153 - 21 - 117/02.04. 2026г. на Директора на ТП на НОИ- С. град е отхвърлена жалбата на В. Х. И. срещу Разпореждане № [ЕГН]/ 07. 10.2025г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване като неоснователна.

Прието е, че имащ значение за правото на пенсия за инвалидност е стажът на В. И. до датата на инвалидизиране - 23.07.2008 г., който е изчислен въз основа на събраните доказателства и налични данни, и възлиза на 4 г. 8 м. и 27 дни. както следва:

23.10.1990 г. до 26.09.1991 г. - 0 г., 11 м. и 3 дни / по данни от УП- 2 и УП- 3 изд. от „Витрейд“ ООД, [населено място] /;

01. 01.1998 г. до 25.08.2000 г. - 2 г., 7 м. и 24 дни /по данни от ТК, издадена от ДФ „В.“/;

01.07.2003 г. до 01.05.2004 г. - 0 г., 10 м. и 0 дни /по данни от осигурителна книжка/;

01.05.2004 г. до 31.12.2004 г. 0 г. 4 м. и 0 дни /данни от ТК, издадена от „ВМТ-Консулт“ ЕООД, изчислен за 4 часов раб. ден/.

Посочено е, че стажът е изчислен въз основа на представените документи- образец УП-2 и УП-3 от „Витрейд“ ООД, [населено място], трудова книжка, издадена от ДФ „В.“, заверена осигурителна книжка, трудова книжка, издадена от „ВМТ-Консулт“ ЕООД и данни от регистъра на НОИ за осигурените лица.

Относно спорният работодател/ осигурител „ВМТ-Консулт“ ЕООД, на жалбоподателя е зачетен стаж само за периода от 01.05.2004 г.- 31.12.2004 г., тъй като в РОЛ били подадени данни по чл. 5, ал.4 от КСО, и не е зачетен останалия период от м. 01. 2005г. до датата на инвалидизиране, въпреки представената ТК, издадена от „ВМТ-Консулт“ ЕООД, тъй като нямало

подадени данни по чл. 5, ал.4 от КСО в РОЛ.

В решението на директора на ТП на НОИ изложил като аргумент и че няма „достатъчно основание, за да се приеме, че лицето реално осъществява трудова дейност“.

Срещу това решение И. е подал жалба до АССГ..

Към жалбата са представени допълнителни писмени доказателства: писмо от НАП и придружително писмо с печат на СУСО/ Столично управление Социално осигуряване/, от които се твърди, че се установяват подадени декларации за част от 2005 г. и внесени суми за социално осигуряване.

По делото са приети документите от административната преписка и представените от страните.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Жалбата е подадена от надлежна страна, имаща право и интерес от оспорването, срещу подлежащ на обжалване акт, след осъществен административен контрол. Същата е депозирана в законоустановения срок, предвид което се явява процесуално допустима, като разгледана по същество е основателна.

По силата на чл.118 от КСО и с оглед уредената в КСО специална процедура по оспорване на административни актове, именно решението на ръководителя на ТП на НОИ / постановено по жалбата срещу разпореждането за отказ за отпускане на пенсия/ се обжалва по съдебен ред и именно решението е административният акт, чиято законосъобразност съдът е длъжен да прецени.

Съгласно чл. 117, ал. 1, т. 2, буква "а" КСО разпорежданията за отказ или за неправилно определяне или изменение и за прекратяване на пенсиите, добавките и компенсациите към тях се обжалват пред ръководителя на съответното териториално поделение на НОИ. По силата на чл. 117, ал. 3 КСО ръководителят на териториалното поделение се произнася по жалбите или исканията с мотивирано решение в едномесечен срок от получаването им.

Предвид горната нормативна уредба и приложената Заповед № 1712/17.08.2015 г. съдът намира, че оспореното решение е издадено от компетентен орган - Директорът на ТП на НОИ С.-град.

Съгласно чл. 98, ал. 1, т. 1 КСО пенсиите и добавките към тях се отпускат, изменят, осъвременяват, спират, възобновяват, прекратяват и възстановяват с разпореждане, издадено от длъжностното лице, на което е възложено ръководството на пенсионното осигуряване в териториалното поделение на Националния осигурителен институт, или други длъжностни лица, определени от ръководителя на териториалното поделение на Националния осигурителен институт.

Процесното разпореждане е издадено от А. С.- – началник на сектор „Отпускане на пенсия - шести“, фигуриращ под № 7 в Заповед № 1015-21-247/04.12.2018 г. с която е възложено ръководството на пенсионното осигуряване по смисъла на чл. 98, ал. 1, т. 1 и ал. 2 и чл. 99, ал. 1 КСО, респективно е издадено от компетентен орган.

Оспореното решение на директора съдържа изискуемите реквизити. Посочени са формално фактически и правни основания за издаването му. Спазени са изискванията за форма.

Осигуряването възниква от деня, в който лицата започват да упражняват трудова дейност по чл. 4 или чл. 4а, ал. 1 и за който са внесени или дължими осигурителни вноски и продължава до прекратяването ѝ. /чл. 10, КСО/.

Съгласно чл. 72 КСО, пенсия за инвалидност се определя на лица с 50 и над 50 на сто трайно намалена работоспособност, като правото на такава пенсия се поражда от датата на инвалидизирането - чл. 73, ал. 1 от КСО.

Към датата на инвалидизиране /23.07.2008 г./ жалбоподателят е с навършена възраст 36 години/ и 17 дни/, следователно е приложима разпоредбата на чл. 74, ал.1, т.4 от КС.

По силата на разпоредбите на чл. 74, ал.1 т.4 и ал.2 от КСО осигурените придобиват право на пенсия за инвалидност поради общо заболяване, ако са загубили работоспособността си и имат осигурителен стаж, придобит до датата на инвалидизирането, от минимум 5 години, за лица над 30-годишна възраст, като поне една трета от осигурителния стаж трябва да е действителен.

Спорът по делото е концентриран върху два периода.

Първият е от 01.05.2004 г. до 31.12.2004 г., който е зачетен като 4 месеца осигурителен стаж при 4-часов работен ден, тъй като имало данни в РОЛ.

Вторият е от 01. 01.2005 г. до 23.07.2008 г., който не е зачетен, поради липса на данни в РОЛ и на събрани доказателства за реално положен труд.

От материалите по изпратената административна преписка се установява относно работодател/осигурител „ВМТ-Консулт“ ЕООД, че са налице данни в РОЛ за жалбоподателя за периода 01.05.2004 г. - 31.12.2004 г. при 4 часов работен ден и за периода 01.02.2011 г. - 28.02.2011 г. при 8 часов работен ден, като юрисконсулт. За периода 01. 01.2005 г. - 23.07.2008 г. не са отчетени данни в Регистъра на осигурените лица.

Периодът - 01.02.2011 г. - 28.02.2011 г. поначало е ирелевантен за разглежданото право за лична пенсия за инвалидност, поради общо заболяване. Това е така, с оглед разпоредбата на чл. 73, ал. 1 от КСО и тъй като този период е след датата на инвалидизиране /23.07.2008 г./. Отчетените за този период данни в Регистъра на осигурените лица, обаче, имат своето значение, при преценка на аргументите на органа, с които същият не е зачел стаж по същото трудово правоотношение на И. с „ВМТ-Консулт“ ЕООД за периода 01. 01.2005 г. до 23.07.2008 г..

Съдът не споделя доводите на И. относно първия спорен период - 01.05.2004 г. – 31.12.2004 г., за който в жалбата се настоява, че следвало да се зачете пълен осигурителен стаж от 8 месеца.

Съгласно чл. 9, ал. 1, т. 1 КСО, Осигурителният стаж се изчислява в часове, дни, месеци и години. За осигурителен стаж се зачита времето, през което лицата по чл. 4, ал. 1, т. 1 и ал. 10 са работили при пълното законоустановено за тях работно време, ако са внесени или дължими осигурителните вноски върху полученото, начисленото и неизплатеното, както и неначисленото възнаграждение, но не по-малко от минималния осигурителен доход по чл. 6, ал. 2, т. 3 за съответната професия; когато лицето е работило при непълно работно време, осигурителният стаж се зачита пропорционално на законоустановеното работно време.

Съгласно чл. 38, ал. 3 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж /НПОС/, Осигурителният стаж на лицата по чл. 4, ал. 1, т. 1 - 4, 6 и 7 КСО за времето след 31 декември 2002 г., а за лицата по чл. 4, ал. 1, т. 8 КСО - за времето след 27 декември 2003 г., се зачита и изчислява, както следва: Т.1-за един ден осигурителен стаж се зачита времето, през което лицата по чл. 4, ал. 1, т. 1 - 4 и 6 КСО са отработили пълното законоустановено за тях работно време за деня и за това време са внесени или са дължими осигурителните вноски върху възнаграждението им, а за работниците и служителите - върху не по-малко от минималния осигурителен доход за съответната професия по икономическа дейност;

Т.2 - Осигурителният стаж на лицата по т. 1, които са работили при непълно работно време и са били осигурени върху не по-малко от минималния осигурителен доход за професията по икономическа дейност за съответната продължителност на работното време, се изчислява, като сборът от отработените часове се раздели на установената с нормативен акт продължителност на работното време; при тези условия се изчислява и осигурителният стаж на лицата, работещи при сумирано отчитане на работното време, като осигурителният стаж не може да бъде по-голям от броя на работните дни, за които е установено сумираното отчитане на работното време, с изключение на случаите по ал. 16; след изтичане на периода на сумираното отчитане на работното време изработените дни през всеки месец от периода на сумираното отчитане се

приравняват на работните дни за съответните месеци от този период, както при изчисляване на стажа, така и при преценяване на правото на пенсия.

След като за периода 01.05.2004 г. - 31.12.2004 г. наличните доказателства сочат работа при 4-часов работен ден, пенсионният орган правилно е зачел този период пропорционално като 4 месеца осигурителен стаж. Вписването в трудовата книжка не може да дерогира императивния ред за изчисляване на осигурителния стаж по КСО и НПОС.

Относно вторият спорен период:

В оспорения акт е прието че за периода след 31.12.2004 г. до датата на инвалидизиране няма данни в РОЛ и не са събрани доказателства за реално упражнявана трудова дейност.

Този извод е направен при непълно изясняване на релевантните факти.

Пенсионният орган и Директорът на ТП на НОИ С.-град са постановили актовете си без да изяснят всички обстоятелства от значение за конкретния случай, в нарушение на изискването по чл. 35 от АПК.

В оспореното решение на директора на ТП на НОИ - С. град е записано: “*...Основната функция на контролните органи на НОИ е да правят преценка въз основа на събраните доказателства за реалното полагане на труд от лицата, във връзка с ползването на парични обезщетения от ДОО в това число и да установяват реално ли са упражнявали трудова дейност лицата, като една от императивно изискуемите предпоставки по чл. 10, ал. 1 от КСО за възникване на осигурително правоотношение. Следва да се подчертае, че подаването на данни по реда на чл. 5, ал. 4 от КСО за осигурителен стаж и осигурителен доход става на декларативен принцип, поради което подаването на данни не е достатъчно основание, за да се приеме, че лицето реално осъществява трудова дейност. Наличието на подадено уведомление за сключен трудов договор и подаването на данни по реда на чл. 5, ал. 4. т. 1 от КСО също не са достатъчни, за да възникне осигурително правоотношение и произтичащите от него права на обезщетение, тъй като не съществува идентичност между трудовото и осигурителното правоотношение ...”.*

Следователно е изложен и довод за липса на реално упражнявана трудова дейност от жалбоподателя.

Съдът споделя в принципен план изводът на административния орган, че само формалното наличие на трудов договор не е достатъчно, ако не е доказано реално упражняване на трудова дейност. Този извод на АО, обаче, не е обоснован с конкретни факт; следователно е произволен. Това е така, защото органът не е установил дали жалбоподателят е изпълнявал правни функции като юрисконсулт /напр. дали са съставяни договори,

становища, жалби, заявления и други подобни/; дали дружеството „ВМТ-Консулт“ ЕООД е осъществявало дейност през спорния период; дали са начислявани възнаграждения; дали са подавани декларации, които не са отразени в регистрите на НОИ.

Освен изложеното, аргументът в оспореното решение на директора на ТП на НОИ е противоречив и неясен.

От една страна, за работа като юрисконсулт при същият работодател / осигурител „ВМТ-Консулт“ ЕООД, на жалбоподателя е бил зачетен осигурителен стаж за периода от 01.05.2004г. до 31.12.2004 г. 0 г. 4 м. и 0 дни, по данни от ТК, издадена от „ВМТ-Консулт“ ЕООД, изчислен за 4 часов раб. ден/ което е посочено в оспореното решение/.

Тогава, октава неясно защо от следващия ден, а именно от 01. 01.2005г., И. вече изведнъж не упражнява реално трудова дейност като юрисконсулт при „ВМТ-Консулт“ ЕООД.

Още повече, че в същата ТК/ визирана в оспореното решение/ е отразен период до м. 03.2011г.;

Освен за периода 01.05.2004 г.- 31.12.2004 г. в РОЛ има и данни за последващ период, а именно за м. 02.2011г.;

По доклада на инспектора има данни за внесени вноски за междинен период - „за периода от м. 01.2005г. до м. 03. 2005г. са внесени осигурителни вноски“ / из доклада/.

Принципно е вярно становището на органа, че наличието на Трудов договор в Регистъра на трудовите договори не е достатъчно само по себе си да установи осигурителен стаж. Това обстоятелство все пак представлява някаква индиция за съществуване на трудово правоотношение, доколкото то означава подадена информация към компетентния орган, който поддържа данните за лицата, работещи по трудово правоотношения.

Административният орган е изходил от вярното в принципен план разбиране, че само трудов договор не е достатъчен/ вече се посочи/. От друга страна, обаче, незаконосъобразно е игнорирал факта по доклада на инспектора по осигуряването, че има данни за реално внесени осигурителни вноски от „ВМТ-Консулт“ ЕООД за жалбоподателя за част от спорния период. При наличие на данни за внесени осигурителни вноски от „ВМТ-Консулт“ ЕООД за жалбоподателя именно за част от спорния период, административният орган не следва автоматично и безусловно да приема, че липсва реална трудова дейност само защото в РОЛ няма данни. Внесените осигурителни вноски за м. 01.2005 г. м. 03.2005 г. имат правно значение. Осигурителното правоотношение действително не възниква само от формалното наличие на трудов договор. Но, то възниква при кумулативна съвкупност от две предпоставки: упражняване на трудова дейност и внесени

или дължими осигурителни вноски, съгласно чл. 10, ал.1 от КСО.

По делото са налице редица взаимосвързани обстоятелства, релевантни за казуса.

В регистъра на трудовите договори има данни за Трудов договор между жалбоподателя и „ВМТ-Консулт“ ЕООД.

В доклада на инспектора по осигуряването /М./ е посочено, че за м. 01.2005 г. - м. 03.2005 г. са внесени осигурителни вноски от осигурителя „ВМТ-Консулт“ ЕООД, но липсвали подадени данни.

Представена е Трудова книжка, издадена от „ВМТ-Консулт“ ЕООД, в която е отразено трудово правоотношение на длъжност „юрисконсулт“ на жалбоподателя, и е вписан трудов стаж от 01.05.2004 г. до 10.03.2011г.

Тези обстоятелства са достатъчни да се приеме, че е отказано отпускането на исканата пенсия при неизяснена фактическа обстановка.

При това, с жалбата е представено придружително писмо, с поставен печат и входящ номер на СУСО, а с оглед твърденията на жалбоподателя, че се отнася за периода 01. 01.2005 г. - 31.03.2005 г., не е изключено да са подадени декларации именно в Столично управление „Социално осигуряване“ с оглед тогавашния ред.

Липсата на данни в Регистъра на осигурените лица е правнорелевантно обстоятелство, но същото не следва да бъде приемано като безусловно основание за отказ, когато по преписката има други доказателства за трудово правоотношение и осигурителни плащания.

В РОЛ липсват данни за м. 01.2005 г. м. 03.2005 г., но според доклада на инспектора по осигуряването /М./ за този период има внесени осигурителни вноски от „ВМТ-Консулт“ ЕООД за жалбоподателя. В Регистъра на трудовите договори има данни за трудов договор между същите страни/ длъжността на жалбоподателя е „юрисконсулт“/. Това противоречие е следвало да бъде изяснено от пенсионния орган и директора на ТП на НОИ. Вместо да сторят това, те са приели липсата на данни в РОЛ като решаваща, без да извлекат правните последици от доклада на главния инспектор.

Освен това е представяна Трудова книжка, издадена от „ВМТ-Консулт“ ЕООД на жалбоподателя, за която сам органът посочва, че в същата е надлежно вписан и заверен стажа на И. във „ВМТ-Консулт“ ЕООД.

Съгласно чл. 40 ал.1 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, осигурителният стаж се установява с данните по чл. 5, ал. 4, т. 1 КСО, с трудови, служебни, осигурителни книжки и с документ по утвърден образец. В случаите, когато документите по ал. 3 на чл.40 липсват /ведомости за заплати или други разходооправдателни документи и договори за възлагане на труд/, осигурителите или техните правоприменици по изключение могат

да издават удостоверения за осигурителен стаж и трудово възнаграждение или за осигурителен доход и въз основа на други автентични документи, щом те съдържат достатъчно данни за осигурителния стаж и за осигурителния доход. В Решение № 6336 от 2026 г. ВАС приема, че при липса на първични счетоводни документи могат да бъдат взети предвид други автентични документи, ако съдържат достатъчно данни за осигурителния стаж и доход. В цитираното Решение №6336 от 2026 г. по адм. № 12389/2025 г. на ВАС се излага тезата: „...Съгласно чл. 40, ал. 1 НПОС, осигурителният стаж се установява с данните по чл. 5, ал. 4, т. 1 КСО, с трудови, служебни, осигурителни книжки и с документ по утвърден образец. В случаите, когато документите по ал. 3 липсват /ведомости за заплати или други разходооправдателни документи и договори за възлагане на труд/, осигурителите или техните правоприменници по изключение могат да издават удостоверения за осигурителен стаж и трудово възнаграждение или за осигурителен доход и въз основа на други автентични документи, щом те съдържат достатъчно данни за осигурителния стаж и за осигурителния доход. Обосновано първоинстанционният съд е приел, че при неналичието на първични счетоводни документи намира приложение изключението на чл. 40, ал. 5 НПОС, допускащо доказване чрез други автентични документи, съдържащи достатъчно данни за осигурителния стаж. Представените по делото трудова книжка, трудов договор и допълнително споразумение, заповед за прекратяване на трудовото правоотношение и удостоверение, предназначено за банка ДСК, разгледани в тяхната съвкупност са достатъчни, за да се направи обоснован извод за действително установен осигурителен стаж...“.

Формален отказ/както в случая/ базиран само на липса на данни в РОЛ, без оценка на представените други документи/ доказателства/, при всички положения, е незаконосъобразен.

Ответникът, чрез процесуалния си представител, излага довод, че административният съд не е компетентен да се произнася и да признава трудов и/или осигурителен стаж, непризнат от пенсионния орган, който е компетентен да извърши тази преценка. Съответно стаж, който не е признат от пенсионния орган, може да се установява само по реда на ЗУТОССР.

Това налага съдът да вземе отношение по посочения аргумент на ответника.

В тези връзка, процесуалният представител на ответник пропуска, че именно административният съд извършва дължимата проверка по чл.168, ал.1 от АПК на законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146, и административният съд е компетентният да

констатира отменително основание с произтичащите от това последици. Осигурителният стаж се установява не само чрез РОЛ, но и чрез трудови книжки, осигурителни книжки и документи по утвърден образец, а при липса на първични документи - и чрез други автентични документи, съдържащи достатъчно данни за стажа и дохода - чл.40 НПОС, Решение №6336/ 2026 г. на ВАС.

Дори и по реда на цитирания от ответника Закон за установяване на трудов и осигурителен стаж по съдебен ред- трудов договор, уведомление за трудов договор, допълнителни споразумения, трудова книжка, осигурителна книжка и други подобни документи - са предвидени като допустими писмени доказателства, установяващи вероятността на трудовия/осигурителния стаж, съгласно чл. 6, ал.2 ЗУТОССР.

Посоченото в ЗУТОССР е потвърждение, че Трудовият договор и Трудовата книжка не са без значение, особено когато същите са подкрепени и с данни за внесени осигурителни вноски, както в процесния казус.

При всички положения административният орган е длъжен да събере необходимите доказателства дори когато няма искане от заинтересованото лице. Пенсионният орган и Директорът на ТП на НОИ не следва да очакват в съдебното производство да се изясняват обстоятелства, които те са били длъжни да изяснят.

Съществено нарушение на административнопроизводствени правила е налице, когато неизпълнение на вменено от законодателя задължение може да повлияе на обективирания в акта на административния орган правен резултат. Преценката за характера и тежестта на допуснатия процесуален пропуск, разбира се, е винаги конкретна, съобразена със спецификата на отделния казус, но нарушението, при всички положения, е съществено и попада в обхвата на чл. 146, т. 3 от АПК само тогава, когато то е повлияло или би могло да повлияе върху съдържанието на обективирания в акта властническо волеизявление.

В тази връзка съдът отчита, че недостигащият стаж до изискуемите 5 години е малък / зачетени са 4 години, 8 месеца и 27 дни/ и евентуалното зачитане дори на част от периода 01. 01.2005 г. - 23.07.2008 г. от пенсионния орган би могло да се окаже от решаващо значение за правото на пенсия на жалбоподателя. Поради това в случая непълното изясняване на релевантните факти е съществено нарушение на административнопроизводствените правила, което е могло да повлияе върху крайния резултат.

В оспореното решение е посочено, че е констатирана липса на данни в РОЛ и евентуална невъзможност да се осъществи контакт с настоящия управител на „ВМТ-Консулт“ ЕООД, но с това не може да се изчерпи

дължимата от административния орган проверка с цел изясняването на релевантните за казуса обстоятелства от значение за спорното право на пенсия на жалбоподателя. Ето защо, при новото разглеждане органът следва да установи, какъв е точния размер на внесените осигурителни вноски и периода, за който се отнасят; дали се отнасят до трудов договор с „ВМТ-Консулт“ ЕООД на жалбоподателя; да провери защо при данни за внесени вноски липсват данни в РОЛ; да обсъди представеното придружително писмо с печат на СУСО относно подадени декларации за периода 01.01.2005 г.-31.03.2005 г. /съвпадащ с данните по доклада на инспектора /Св.М./ за внесени осигурителни вноски/; да обсъди данните по доклада на инспектора ; да съпостави данните за внесени вноски с данните от Регистъра на трудовите договори относно трудовия договор за длъжност „юрисконсулт“ и ТК; при евентуална възможност да осъществи контакт с представител на „ВМТ-Консулт“ ЕООД с оглед представяне на относимите документи; да изясни и изложи конкретни мотиви дали е налице реално упражняване на трудова дейност, а не да се позовава само на липса на данни в РОЛ; да укаже и даде възможност на жалбоподателя /ако разполага с такива/ да представи: документи за изплащано възнаграждение/съгласно чл. 128, т.3 от КТ, работодателят е длъжен да издава при поискване от работника или служителя извлечение от ведомостите за заплати за изплатените или неизплатените трудови възнаграждения и обезщетения, респективно не е изключено жалбоподателят да разполага с такива/; трудовия договор; допълнителни споразумения; акт/ заповед за прекратяване на трудовото правоотношение; доказателства за реално упражнявана дейност като юрисконсулт.

Едва след това да се прецени дали към 23.07.2008 г. жалбоподателят изпълнява изискването за 5 години осигурителен стаж.

Предвид изложеното следва да се отмени решението на директора на ТП на НОИ С.-град и преписката да му се върне за ново произнасяне съгласно тълкуването на закона, дадено с настоящото решение.

С оглед изхода на спора и отмяната на оспорения административен акт, съгласно чл. 143, ал.1 от АПК, разноските следва да се възложат на ответника. Разноските на жалбоподателя се изразяват в заплатеното адвокатско възнаграждение в размер на 200 евро. Претенцията е заявена своевременно. Разноските са действително направени. С т.1 на ТР № 6/06.11.2013 г. по т.д. № 6/2012 г. ОСГТК на ВКС е прието, че съдебни разноси за адвокатско възнаграждение се присъждат, когато страната е заплатила възнаграждението. В договора следва да е вписан начина на плащане – ако е по банков път, задължително се представят доказателства

за това, а ако е в брой, то тогава вписването за направеното плащане в договора за правна помощ е достатъчно и има характера на разписка. Видно от договора за правна защита и съдействие сумата от 200 евро е заплатена в брой. С § 1, т. 6 от ДР на АПК, законодателят е дал легална дефиниция на понятието „поемане на разноски от административен орган“, по който императивен начин е постановил, че същите се поемат от „юридическото лице, в структурата на което е административният орган“. В случая това е Националният осигурителен институт, който е юридическо лице, което се състои от Централно управление със седалище в [населено място] и териториални поделения.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2 АПК, АССГ в настоящия състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по оспорването по жалба на В. Х. И., ЕГН [ЕГН] от [населено място],[жк][жилищен адрес]0, Решение № 2153-21-117/02.04.2026 г. на Директора на ТП на НОИ - С.-град, с което е потвърдено Разпореждане № [ЕГН]/ 80/07.10.2025 г. на длъжностно лице по пенсионно осигуряване.

ВРЪЩА преписката на административния орган за ново произнасяне при съобразяване със задължителните указания, дадени в мотивите на настоящото решение.

ОСЪЖДА Националният осигурителен институт да заплати на В. Х. И. с ЕГН [ЕГН], сумата от 200 евро разноски по делото за адвокатско възнаграждение.

На основание чл.138 АПК,препис от решението да се изпрати на страните. Решението подлежи на касационно обжалване пред ВАС на РБ в 14-дневен срок от получаване на препис от същото, съгласно разпоредбата на чл.211,ал.1 АПК.

СЪДИЯ: